

Fan platformasi		
Fanning to'liq nomi: MEHNAT MUHOFAZASI PSIXOLOGIYASI VA TEXNIKA XAVFSIZLIGI		
Fan kodi: MMTX2406	Fanga ajratilgan kreditlar (ECTS): 6	davomiyligi: 1 semestr
Kafedra: Sanoat ekologiyasi		
Fan qaysi yo'nalish talabalari uchun: Mehnat muhofazasi va texnika xavfsizligi (kimyo va oziq-ovqat sanoati)		
Fan ma'ruza o'qituvchisi: Shomurotova Shohida Mirsagatovna		
Fanga ajratilgan umumiy soatlar: 1 8 0	Email: shamuratova.shm@gmail.com	
Fan seminar mashg'ulotlari o'qituvchisi(lari):		
Prerekvizitlar: Kimyo sanoati va Tanlov turi: majburiy fan umumta'lim kadrlarni tayyorlash		
<p><i>Fanning qisqacha bayoni:</i> ushbu maqsadga erishish uchun ishlab chiqarish faoliyatida yuzaga keladigan xavflar va ularni o'rganish, ishlab chiqarish jarayonida xavfsiz mehnat sharoitini yaratish, kasb kasalliklarini kamaytiradigan va baxtsiz hodisalarni oldini oladigan chora tadbirlarni o'rgatish, talabalarni nazariy bilimlar, amaliy ko'nikmalar, hodisa va jarayonlarga uslubiy yondashuv hamda ilmiy dunyoqarashini shakillantirish vazifalarini bajaradi</p>		

Fanning maqsadi: talabalarga mehnat jarayonida yuzaga keladigan xavflarning kelib chiqish sabablarini, xususiyatlarini, oqibatlarini va ularni bartaraf etish choralari, xavfsiz ish sharoitlarini yaratish, ularni nazariy va amaliy jihatdan yondashilib amalga oshirilishini o'rgatishdan iborat. Ishlab chiqarishda xavfsiz va sog'lom ish sharoitlarini yaratish uchun mutaxassislarni nazariy va amaliy jihatdan tayyorlash, ishlab chiqarish muhitida ishchi va xizmatchilarni to'g'ri harakat qilish va himoyalashga o'rgatishdir.

Fan yakunida talabalar quyidagi malaka va ko'nikmalarga ega bo'lishadi:

- ishlab chiqarish faoliyatda yuzaga keladigan xavflar va ularni o'rganish;
- ishlab chiqarish jarayonlarida xavfsiz mehnat sharoitlarini yaratish;
- texnosferada kasb kasalliklarini kamaytiradigan va baxtsiz hodisalarni oldini oladigan chora-tadbirlarni o'rganish;
- zararlangan shikastlanish o'choqlaridagi fuqarolarni qutqarish va tiklov ishlarini o'tkazish;
- yong'inga qarshi xavfsizlik choralari ko'rish;
- jarohat olganlarga birlamchi tibbiy yordam ko'rsatish va boshqa muhim vazifalarni bajara oladigan bilim;
- ishlab chiqarish sanitariyasi va mehnat gigiyenasi to'g'risida **tasavvurga ega bo'lishi;**
- ishlab chiqarishda mikroiqlimning gigiyenik me'yorlarini tashkil etishni **bilishi va ulardan foydalana olishi;**

Ma'ruza mashg'ulotlari

Ma'ruza mashg'ulotlari katta sig'imli, multimedia qurilmalari bilan jihozlangan o'quv auditoriyalarida olib boriladi.

Amaliy mashg'ulotlar

Amaliy mashg'ulotlar multimedia qurilmalari bilan jihozlangan auditoriyada bir akademik guruhga bir professor-o'qituvchi tomonidan o'tkazilishi, mashg'ulotlar interfaol usullar yordamida o'tilishi, mos ravishda munosib pedagogik va axborot texnologiyalar qo'llanilishi maqsadga muvofiq.

Mustaqil ta'lim

Mustaqil o'zlashtiriladigan mavzular bo'yicha talabalar tomonidan taqdimotlar, guruh bilan ishlanmalar, referatlar tayyorlanadi. Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va joriy, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha yozma ishni topshirish

No	Fan mavzulari	Ma'ruza soatlar hajmi	Amaliy mashg'ulot soatlar hajmi	Laboratori ya mashg'ulot soatlar hajmi	Mustaqil ta'lim soatlari
1	“Mehnat muhofazasi va texnika xavfsizligi” fanining mazmuni, maqsadi, vazifalari, asosiy tushuncha va ta'riflari, fanning ijtimoiy-iqtisodiy va texnik ahamiyati	2			6
2	Mehnat muhofazasini ta'minlovchi me'yoriy hujjarlarni o'rganish		4		6
3	“Inson - mashina - ishlab chiqarish” tizimi, uning xususiyatlari. Og'irligi va zararligi bo'yicha ish kategoriyalari	2			6
4	Xavfsizlik texnikasi bo'yicha yo'riqnomalar va ularni hujjatlashtirish tartiblari		2		
5	Mehnat muhofazasining huquqiy - me'yoriy asoslari.	2			6
6	Xavfsizlik texnikasi va ishlab chiqarish sanitariyasi bo'yicha ko'rsatmalar tuzish		4		4
7	Mehnat jarayoni ishtirokchilarining alohida kategoriyalari. Mehnatni muhofaza qilish sohasida nazorat tashkilotlari muhofaza qilish sohasida nazorat tashkilotlari	2			4
8	Ishlab chiqarish korxonalaridagi baxtsiz hodisalarni tekshirish va hisobga olish.		2		
9	Korxonalarda mehnat muhofazasi bo'yicha ishlarni tashkil qilish. Instruktajlar va ish joylarini mehnat sharoitlari bo'yicha attestasiyadan o'tkazish tartibi.	2			6
10	Baxtsiz hodisalarni tahlil qilish uslublari va jarohatlanish ko'rsatkichlarini aniqlash		2		
11	Ishlab chiqarishda jarohatlanishlar, kasb kasallanishlari va ularning yuzaga kelish sabablari, baxtsiz hodisalarni tekshirish va hisobga olish tartibi.	2			4
12	Baxtsiz hodisalarni tahlil qilish uslublari va jarohatlanish ko'rsatkichlarini aniqlash		4		4
13	Ishlab chiqarish sanitariyasi va gigienasi.	2			4
14	Ishlab chiqarish xonalaridagi mexanik havo almashtirish qurilmalarining unumdor ishlashini aniqlash.		2		

15	Ishlab chiqarishda yoritish va uni me'yorlari. Shovqin va titrashni yuzaga kelish sabablari va manbalari, muhofaza	2			4
16	Xonadagi tabiiy va sun'iy yoritilganlikni hisoblash.		4		
17	Shovqin darajasini hisoblash.		2		2
18	Statik elektr zaryadlari xavfidan himoyalanih.		2		
19	Ishlab chiqarishda elektr xavfsizligi.	2			2
20	Yashin qaytarish qurilmalarini hisoblash.		2		2
21	Mehnat sharoitini baholash va mehnat sharoiti bo'yicha ish o'rinlarini attestatsiya qilish metodikasini		2		2
23	Yong'in xavfsizligi asoslari.	2			2
24	Ishlab chiqarish xonalaridagi metereologik parametrlarni aniqlash.			4	2
25	Ishlab chiqarish xonalari va ish joylaridagi havo tarkibida bo'lgan chang miqdorini aniqlash.			4	
26	Ishlab chiqarish binolari va ish joyidagi havoda bo'lgan zararli gazlar miqdorini			4	
27	Shovqin va titrash ko'rsatkichlarini aniqlash.			4	
28	Shaxsiy muhofaza vositalari.			4	
29	Yong'in o'chirish vositalari.			4	
Jami		24	24	24	72

Adabiyotlar

1. A. Mark , P. Friend James Fundamentals of Occupational Safety and Health. Bernan Press. Germaniya, 2014.
2. O'.R Yo'ldoshev va b. Mehnatni muhofazasi. Darslik -T.: 2021.
3. Ye.I. Ibragimov,S. Gazinazarova, O'.R. Yuldashev Mehnat muhofazasi maxsus kursi. Darslik –T.: TKTI nashriyoti, 2014.
4. A.A'zamov , T.Tursunov va b. Mehnatni muhofaza qilis'h. O'quv qo'llanma -T.: Sano-standart, 2013

Qo'shimcha adabiyotlar

5. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022 yil 28 yanvardati "2022-2026 yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to'g'risida"gi PF-60-sonli Farmoni.
6. "Mehnatni muhofaza qilish to'g'risida"gi (yangi tahriri) O'zbekiston Respublikasi Qonuni. 2016 yil 22 sentyabr.
7. Н.В.Лазарев Вредные вещества в промышленности, М.Химия, 1991, 619б

Internet saytlari

1. www.technology.ru
2. www.ziyonet.uz
3. www.bilim.uz
4. www.referat.uz

5. www.gov.uz

6. www.lex.uz

Kontakt soatlari*: mustaqil ta'lim topshiriqlarini bajarish, ularni taqdim etish, zarur ma'lumotlar va turli materiallar bo'yicha savollarga quyidagi grafik asosida o'qituvchiga murojaat qilishingiz mumkin:

№	Kun	Vaqt	Xona
1.	chorshanba	10.00 – 12.00	2/204
2.	juma	10.00 – 12.00	2/204